

Undervisningsmateriale

MELLEMRIN OG UDSKOLING

Carsten Höller – *Behaviour*

26. SEP 2019 TIL 23. FEB 2020

**Kunsten
Kreativitarium**

Støttet af
**NORDEA
FONDEN**

Om undervisningsmaterialet

I udstillingen Carsten Höller – *Behaviour* vil du og din klasse møde og opleve samtidskunstværker, som på den ene eller den anden måde vender op og ned på den almindelige kunstoplevelse. Undervisningsmaterialet her introducerer et par af værkerne fra udstillingen og viser eleverne vej ind i Höllers kunstneriske univers.

Materialet er opdelt i tre afsnit, som henvender sig til hhv. matematik, billedkunst og dansk med varierende sværhedsgrad.

1. Verden vendt på hovedet – matematik
2. Verden vendt på hovedet – billedkunst
3. Lugt og erindring – dansk

Afsnittene indeholder små introducerende tekster og opgaver til anvendelse på skolen før og efter besøget samt i udstillingen under besøget. Materialet er primært tiltænkt grundskolens mellemtrin og udskoling.

God fornøjelse!

Undervisningsmaterialet er udviklet af Kunstens formidlingsafdeling, Kunsten Kreativarium.

Har du spørgsmål til materialet eller brug for yderligere inspiration til arbejdet med udstillingen, er du altid velkommen til at kontakte formidlingsudvikler Peter Juul: pjj@kunsten.dk

Der er udviklet workshops og kreative læringsforløb til udstillingen. Book et besøg på www.kunsten.dk

Om udstillingen og kunstneren

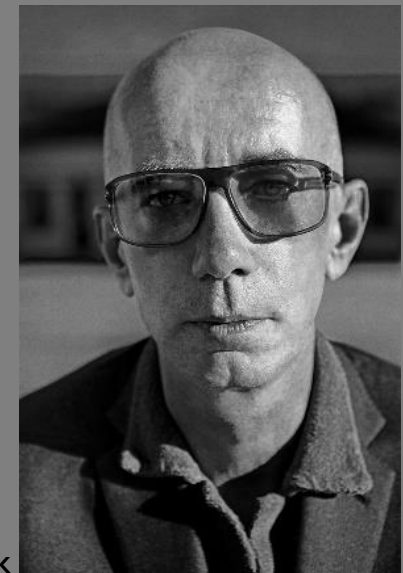
Udstillingen Carsten Höller – *Behaviour* er en soloudstilling med den tysk-belgiske kunstner Carsten Höller (f. 1961).

Carsten Höller kommer oprindeligt fra videnskabens verden. Han har en doktorgrad i biologi, og hans naturvidenskabelige baggrund kan meget tydeligt ses i hans værker, som befinder sig i spændingsfeltet mellem leg, videnskab og kunst.

Man kan sige, at de er en slags kunstneriske forsøg og eksperimenter, og de involverer publikum både fysisk og mentalt ved at regulere vores adfærd og skabe en anderledes museumsoplevelse end den, vi måske er vant til.

I udstillingen kan man se et udvalg af værker, der på forskellige måder forstyrrer og forandrer både bygningen og den almindelige kunst, vi udstiller på museet.

Vi håber, I vil være med til at undersøge måden, vi ser og oplever verden på – og måske endda eksperimenterer med at ændre den. Höller er meget inspireret af legepladser, zoologiske haver og forlystelsesparker – så forvent ikke, at det bliver kedeligt!

Carsten Höller. @photo by John Scarisbrick

Verden vendt på hovedet

Når Carsten Höller laver kunst, vender han verden på hovedet – forstået som, at han tænker anderledes og ud af boksen, men også helt konkret som i værket *Upside-Down Goggles*, hvor man i bogstaveligste forstand kan se kunstværker vendt på hovedet.

Som besøgende på et kunstmuseum bevæger man sig normalt rundt om de udstillede værker på en næsten skemalagt facon. Det vil Höller udfordre. Han foreslår med sine kunstværker alternative måder at se og opleve kunst på – for måske kan vores oplevelse af et allerede kendt værk ændres, hvis vi ser det på en ny måde?

Værket *Upside-Down Goggles* skabte Höller med udgangspunkt i en genstand, som var blevet udviklet af den amerikanske psykolog George Statton (1865-1957). Statton var foregangsmand inden for undersøgelsen af øjets perception – den måde, som mennesket sanser verden og sine omgivelser på. I to eksperimenter, den ene over 3 dage og den anden over 8 dage, bar Statton selv en form for briller, der enten byttede om på højre og venstre eller oppe og nede. Og han bemærkede, hvordan den indledende periode, som var præget af kvalme, efter kort tid blev afløst af en forbedret perception og dernæst en periode, hvor tingene blev oplevet som "normale" igen. Da han tog brillerne af, oplevede han omgivelserne unaturlige, og han måtte anstrenge sig for igen at opleve verden korrekt.

Höllers kunstværk er en fortolkning af de briller, som Stafford eksperimenterede med. I 25 år har Höller arbejdet konstant på at forbedre sin kunstneriske fortolkning af Strattons opfindelse. I udstillingen på Kunsten kan I selv prøve at bære Höllers briller. Når I har brillerne på, vil I opleve, hvordan jeres oplevelse af kunstværkerne på væggen og af hinanden bliver forandret – vendt på hovedet.

Husker du at stå på hovedet? At stå på hovedet er nemlig ikke bare sjovt, men skulle efter sigende også være godt for både synet og fordøjelsen.

MATEMATIK

Opgaver FØR besøget på Kunsten

Individuelle opgaver

Du skal vende et kunstværk på hovedet – og på siden og dreje det rundt.

Opgave 1

Start med at skrive alle koordinater til punkterne A-H, som er indsat på Poul Gernes' værk *Maleri*.

Opgave 2

Spejl maleriet i x-aksen.

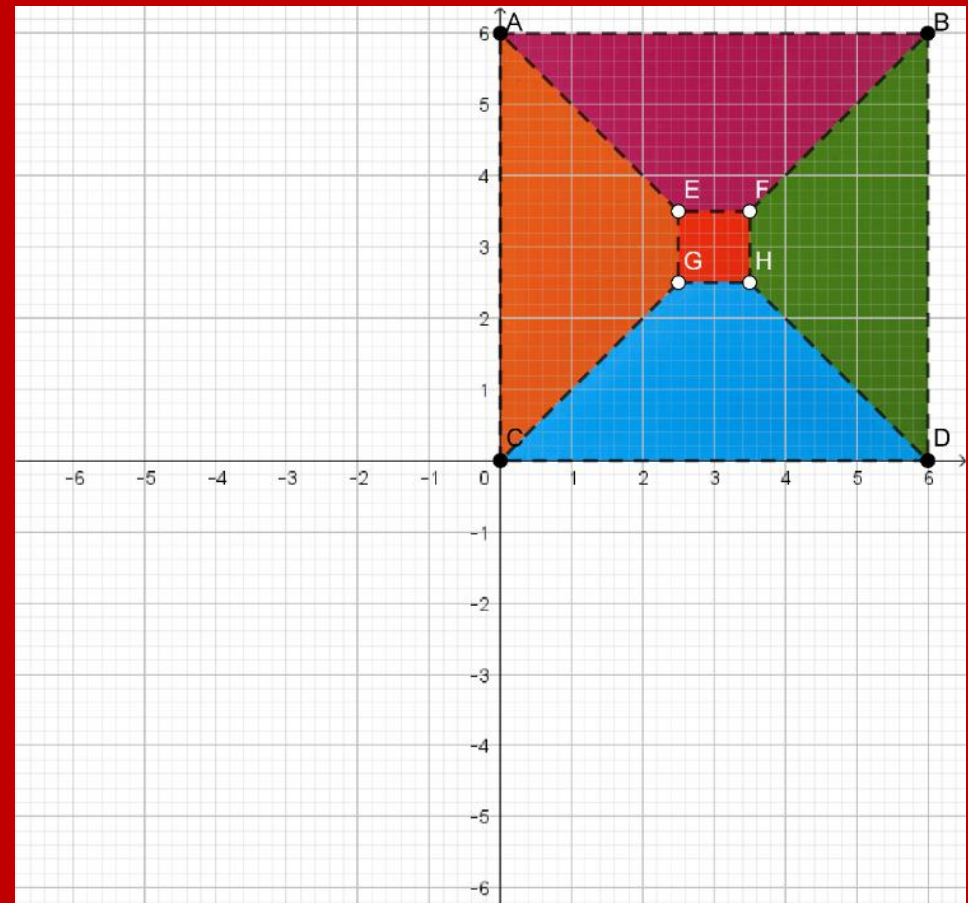
Da bliver det nye y-koordinat til minus det gamle y-koordinat, mens x-koordinatet er uændret:

$$(x_2, y_2) = (x_1, -y_1)$$

Spejl nu maleriet i y-aksen.

Da bliver det nye x-koordinat til minus det gamle x-koordinat, mens y-koordinatet er uændret:

$$(x_2, y_2) = (-x_1, y_1)$$

Opgave 3

Du skal nu parallelforskyde maleriet. Når du parallelforskyder, forskydes alle punkter lige langt i samme retning ved at lægge en fast værdi til alle x- eller y-koordinater.

Forskyd maleriet i koordinatsystemet 2 punkter ned og 3 punkter til venstre.

Opgave 4

Du skal nu skalere maleriet. Dette gøres ved at gange alle koordinater med den samme værdi.

Skalér først maleriet til dobbeltstørrelse ved at gange med 2 og derefter til halv størrelse ved at gange med $\frac{1}{2}$.

Opgave 5

Du skal nu rotere maleriet 90 grader mod uret.

Da bliver det nye x-koordinat til minus det gamle y-koordinat, mens det nye y-koordinat bliver det gamle x-koordinat:

$$(x_2, y_2) = (-y_1, x_1)$$

Prøv også at rotere maleriet 180 grader i punktet 0,0

(Når man roterer 180 grader, svarer det til spejling i x + spejling i y)

Hele klassen sammen

Gennemgå i klassen opgaven, I skal lave på museet, og inddel klassen i grupper á 2-3.

Husk, at I selv skal medbringe millimeterpapir og lineal til opgaven på museet.

MATEMATIK

Opgaver UNDER besøget på Kunsten

Gruppeopgave 1

Start med at bevæge jer en tur rundt og se på kunstværkerne, der er ophængt i museets Store Sal med Höllers *Upside-Down Goggles*.

Der er kun fire par briller, så I må skiftes til at prøve dem. Vær også opmærksom på, at der altid skal være ét par ledige til andre besøgende.

Gruppeopgave 2

Nu skal I selv arbejde med at fordreje og forvrænge billeder ved hjælp af geometri. Vær opmærksom på, at I skal bruge millimeterpapir og lineal til opgaven.

- 1) Vælg et værk fra udstillingen *Let's Talk*, som I ønsker at arbejde med.
- 2) Start med at tage et billede af kunstværket (uden blitz), som I kan arbejde ud fra. Lav en skitse af værket eller en del af værket i et koordinatsystem. I vælger selv, hvor stort et område af koordinatsystemet, som værket skal fylde (f.eks. fra 0 til 10 på x-aksen og 0 til 7 på y-aksen). Indtegn nogle punkter, der fremhæver vigtige steder på værket. I kan også tegne linjer mellem punkterne.

MATEMATIK

Opgaver EFTER besøget

Gruppeopgave

I skal nu arbejde videre med værket, I valgte på museet og indtegnede i koordinatsystemet.

I skal løse de samme opgaver, som I gjorde før besøget på museet (opgave 1-5), men denne gang med udgangspunkt i jeres eget værk:

Opgave 1

Start med at nedskrive alle koordinaterne til de punkter, I indtegnede på jeres valgte værk.

Opgave 2

Spejling af værket. Spejl værket først i x-aksen og derefter y-aksen

Opgave 3

Parallelforskydning af værket. Forskyd værket i koordinatsystemet 3 punkter ned og 1 punkt til venstre.

Opgave 4

Skalering af værket. Skalér først maleriet til dobbeltstørrelse – og derefter til halv størrelse.

Opgave 5

Rotering af værket. Start med at rotere værket 90 grader mod uret. Rotér derefter værket 180 grader i punktet 0,0 Lav et stamtræ over din familie, og snak om hvad familie betyder.

BILLEDKUNST

Opgaver FØR besøget på Kunsten

Hele klassen sammen

Forbered jeres besøg på Kunsten ved at tale om Carsten Höller og hans værk *Upside-Down Goggles*.

- Hvilke forventninger har I til besøget?
- Hvilken oplevelse forventer I at få, når I tager brillerne på?

Husk, at I selv skal medbringe papir og blyant til opgaven på museet.

BILLEDKUNST

Opgaver UNDER besøget på Kunsten

Hele klassen sammen

Start med at bevæge jer en tur rundt og se på kunstværkerne, der er ophængt i museets Store Sal med Höllers *Upside-Down Goggles*. Der er kun fire par briller, så I må skiftes til at prøve dem. Få hjælp af Kunstens guide.

Individuel opgave

- Gå en tur rundt i udstillingen *Let's Talk*. Vælg et værk fra udstillingen, som I synes særlig godt om.
- Sæt jer foran værket, og tegn det så på hovedet. I bestemmer selv, hvor høj detaljeringsgrad I ønsker at anvende – I kan f.eks. godt nøjes med at indtegne konturlinjer, men brug gerne lidt tid på opgaven.
- Vælg herefter et nyt værk fra udstillingen. Det skal denne gang være et værk, som ikke siger jer så meget – er der mon et værk, I ligefrem synes er grimt?
- Sæt jer nu foran det nye værk og tegn det liggende på siden. Igen bestemmer I selv, hvor høj detaljeringsgrad I ønsker at anvende.

Vær opmærksom på, at I skal bruge papir og blyant til opgaven.

Hele klassen sammen

Tal om, hvad det gjorde ved jeres oplevelser af de to værker, I valgte, at I blev tvunget til at se på dem fra andre vinkler.

BILLEDKUNST

Opgaver EFTER besøget på Kunsten

Hele klassen sammen

Læg ud med at tale sammen i klassen om, hvordan besøget på Kunsten var.

- Levede besøget op til de forventninger, I talte om inden besøget?
- Hvilke oplevelser fik I ud af at interagere med Höllers kunstværker?

Individuel opgave

I skal hver især medbringe en udprintet version af et yndlingsmaleri.

I skal nu arbejde med at ændre billedet, så I ser det på en ny måde.

I kan f.eks. rotere billedet, vende det på hovedet, klippe dele ud og sætte dem på igen andre steder, tegne konturlinjer ind på steder, I gerne vil fremhæve eller noget helt andet.

Værkerne udstilles i klassen og hver elev fortæller kort resten af klassen om, hvilke greb der er brugt for at få os til at se billedet på en ny måde. Resten af klassen kommenterer på, hvordan det virker.

LUGT OG ERINDRING (DANSK)

Opgaver FØR besøget

Hvordan husker vi fortiden? De steder, vi har været, de begivenheder, vi har oplevet, de mennesker, der har stået os nær? Det gør vi f.eks. med vores lugtesans.

De fleste har oplevet, hvordan en duft pludselig kan virke genkendelig og endda vække minder. Og faktisk er det ikke noget, vi bare bilder os ind. Nerverne fra næsen har nemlig direkte forbindelse til det sted i hjernen, der har med hukommelse at gøre – det limbiske system. Lugtesansen er altså en slags tidslomme, som kan udløse minder om fortiden, hvis den trigges med en særlig duft.

Netop dette eksperimenterer Carsten Höller med i sine to værker *Smell of My Mother* og *Smell of My Father* fra 2017. De to værker er usynlige. Vi kan ikke se dem, ikke røre dem og heller ikke høre dem. Men vi kan alligevel percipere dem... For vi kan lugte dem!

Som titlerne antyder har det ene værk en lugt, der vækker minder hos Höller om hans far, mens det andet minder ham om hans mor.

LUGT OG ERINDRING (DANSK)

Opgaver FØR besøget

Lige som Carsten Höller har mange andre kunstnere også arbejdet med erindring; tænk bare på, hvordan Tove Ditlevsen skildrede sin egen barndom i romanen *Barndommens gade*. Eller hvordan Rasmus Seebach mindes sin afdøde far i sangen *Den jeg er*.

Paropgave

- Diskutér begrebet erindring. Hvad betyder det at erindre?

Læs Klaus Rifbjergs digt *Bedsteforældre* fra digtsamlingen *Amagerdigte* (1965) højt for hinanden og

- Beskriv med jeres egne ord, Klaus Rifbjergs bedsteforældre.
- Hvordan minder eller adskiller de bedsteforældre, der skildres i digtet, sig fra jeres egne?

Læs derefter digtet *TRÆLAMELLER* fra digtsamlingen *Yahya Hassan* (2013) af Yahya Hassan højt for hinanden

- Beskriv med jeres egne ord den situation, som Yahya Hassan mindes i digtet.
- Hvorfor tror I, at Yahya Hassan har valgt at skildre et så ulykkeligt minde om sin far?

Vidste du, at et af de første tegn på, at man lider af demenssygdommen Alzheimers, hvor man lidt efter lidt mister hukommelsen, er, at lugtesansen svækkes.

LUGT OG ERINDRING (DANSK)

Opgaver UNDER besøget

Hele klassen sammen

- Gå i samlet flok på opdagelse efter Carsten Höllers to lugt-værker: *Smell of My Mother* og *Smell of My Father*. Når I har fundet værkerne, skal I beskrive lugtene for hinanden.

- Hvad lugter de af?
- Er det lugte, I kender andre steder fra?
- Minder de jer om noget?
- Kan I adskille de to lugte fra hinanden?

Paropgave

- Gå nu sammen to og to og lav en beskrivelse af Carsten Höllers forældre ud fra de to lugte.
- Hvordan tror I, de så ud?
- Hvor tror I, de boede osv.

Skriv jeres beskrivelser ned.

LUGT OG ERINDRING (DANSK)

Opgaver EFTER besøget

Hele klassen sammen

- Hvert par læser deres beskrivelse af Carsten Höllers forældre højt i klassen. Minder jeres beskrivelser om hinanden?
- Tal om, hvordan det var at lave en beskrivelse af nogle mennesker kun ud fra deres lugt.

Individuel opgave

Skriv en realistisk kortprosatext på max en halv side om et menneske eller et sted, du mindes. Du skal i teksten nævne mindst én lugt – Lugtede dine bedsteforældres hus altid af lavendel? Eller kommer du i tanke om en ellers glemt barndomsven, når du lugter til en særlig slags slik?